

Signalementen

Deze rubriek staat onder redactie van drs Joris Kreutzer, die ook alle bijdragen aan deze aflevering verzorgde.

De aanwinstenlijst van de bibliotheek van Instituut Clingendael wordt maandelijks gepubliceerd op de Clingendael-website:

www.clingendael.nl/resources/library/acquisitions

Jean-Pierre Filiu

The Arab Revolution: Ten Lessons From the Democratic Uprising.

Londen: Hurst & Co Publishers, 2011; 208 blz.; £ 12,99;

ISBN: 978-1-84904-159-1

Een bekend mantra over de landen van de Arabische regio is dat ze zonder de sterke hand van een dictatoriaal regime in een islamitische chaos ten onder zullen gaan. De golf van opstanden in de Arabische wereld bewijst volgens Jean-Pierre Filiu dat deze bewering niet klopt. In *The Arab Revolution* geeft Filiu een voorlopige analyse van de revolutionaire bewegingen in het Midden-

Oosten, waarbij hij onderzoekt wat de belangrijkste lessen van de Arabische Lente zullen zijn. De belangrijkste les die hij signaleert, is dat het verlangen om in vrijheid te leven in de Arabische wereld even sterk is als in de rest van de wereld. Er is op dit punt geen sprake van Arabisch exceptionalisme. Filiu beschrijft ook wat volgens hem de belangrijkste gevolgen zullen zijn

van de revolutionaire golf. Hij ziet na de revoluties een nieuwe wereld ontstaan, waarin nog zittende regimes zich krampachtig proberen aan te passen aan de nieuwe *status quo*. De voornaamste verliezers van de Arabische Lente zullen de jihadistische groeperingen zijn, die in veel gevallen hun belangrijkste interne vijand, het gehate regime, verloren hebben. Ze zullen ofwel wegvallen in irrelevantie of mee moeten gaan in het politieke proces. Hoewel de situatie nu nog instabiel is, zal volgens Filiu in de Arabische wereld niets meer zijn zoals het was.

Brian Bennett

The Last Dictatorship in Europe: Belarus Under Lukashenko.

New York: Columbia University Press, 2011; 256 blz.; \$ 35,-;

ISBN: 978-1-84904-167-6

Wit-Rusland is een geïsoleerd land, dat wordt gedomineerd door één man, Loekasjenko. Ondanks de fascinerende geschiedenis en het prachtige landschap van deze post-sovjetstaat komen er weinig toeristen. De vriendelijke en gastvrije Wit-Russen hebben nauwelijks de gelegenheid om hun mening te uiten en ze hebben geen toegang tot objectieve informatie, afgezonderd als ze zijn van de rest van Europa door een autoritair regime, dat door de vorige minister van buitenlandse zaken van de Verenigde Staten, Condoleezza

Rice, omschreven werd als 'the last dictatorship in Europe'. Toen de Sovjetunie in 1991 ineestortte, was Wit-Rusland nog niet toe aan de onafhankelijkheid. Veel inwoners geloofden in de grootse toekomst die de jonge Alexander Loekasjenko hun voorspiegelde. Wat ze kregen was een dictatuur die weinig verschilde van de overheersing door het Kremlin in de jaren vóór 1991. In *The Last Dictatorship in Europe* onderzoekt Brian Bennett de geschiedenis van Wit-Rusland sinds de val van de Sovjetunie tot 2006. Hij beschrijft de

opwinding en fouten tijdens de eerste presidentsverkiezingen van 1994, de ondemocratische referenda en verkiezingen sindsdien, de verdachte verdwijningen van critici van het regime en de onderdrukking van de oppositie. Bennett sluit zijn boek af met een analyse van de geheimzinnige Loekasjenko en hoe zijn regime volgens hem ten einde zal komen.

Stephen Tankel

Storming the World Stage: The Story of Lashkar-e-Taiba.

Londen: Hurst & Co Publishers, 2011; 288 blz.; £ 45,=
ISBN: 978-1-84904-046-4

In de nacht van 21 november 2008 vond in Mumbai op hetzelfde moment een reeks aanvallen plaats, waarbij de schutters van Lashkar-e-Taiba meer dan 170 mensen doodden. Onder de slachtoffers bevonden zich niet alleen leden van de Indiase elite, maar ook joden en westerlingen. Door deze aanvallen werd Lashkar-e-Taiba in één klap een grote speler in de wereld van het internationaal terrorisme. Lashkar

begon met steun van de Pakistaanse overheid als guerrillabeweging in Kasjmir, waar Pakistan en India vechten om de macht. Lashkar stuurde ook strijders naar Irak en Afghanistan en voorzag op bepaalde momenten Al-Qaeda van belangrijke steun. Waren de aanvallen in Mumbai het bewijs dat Lashkar zich steeds meer in de invloedssfeer van Al-Qaeda beweegt, of waren het slechts de meest recente pogingen om de historische

Patrick T. Dunleavy

The Fertile Soil of Jihad: Terrorism's Prison Connection.

Dulles: Potomac Books, 2011; 160 blz.; \$ 22,=
ISBN: 978-1-59797-548-3

Op 26 januari 1993 werd Abdel Nasser Zaben, een jonge Palestijn, in New York gearresteerd en opgesloten onder verdenking van kidnaping en beroving. Dertig dagen later brachten radicale islamitische fundamentalisten een bom in het World Trade Center tot ontploffing. Abdel Nasser Zaben zat nog steeds gevangen, en vanuit zijn geïso-

leerde omgeving sloot hij zich bij de Jihad van Osama bin Laden aan. Hij probeerde andere jonge gevangenen voor de heilige strijd te winnen. Met succes, de gevangenis bleek zeer vruchtbare grond voor het rekruteren van strijders voor de Jihad. Met het vertellen van het verhaal van de rekruteringspogingen van Zaben in de gevangenis onderzoekt Patrick T. Dunleavy in *The Fertile Soil of Jihad*

Fawaz A. Gerges

The Rise and Fall of Al-Qaeda.

New York: Oxford University Press, 2011; 208 blz.; \$ 24,95;
ISBN: 978-0-19-979065-4

In *The Rise and Fall of Al-Qaeda* stelt Fawaz A. Gerges dat de westerse machthebbers ten onrechte geloven dat de Verenigde Staten nog steeds onder de dreiging van een groot-schalige aanval van Al-Qaeda leven. Al-Qaeda vormt volgens hem geen serieuze bedreiging meer. Hij stelt

dat de transnationale Jihad slechts een kleine minderheid binnen de Arabische wereld aan zich heeft weten te binden en geen levensvatbare draagkracht heeft. Ook is Gerges van mening dat de aanslagen van 11 september 2001 in wezen een enorme mislukking voor Al-Qaeda waren. Osama bin Laden had name-

vijand India te treffen? In *Storming the World Stage* analyseert Stephen Tankel de achtergronden van de aanvallen om deze en andere vragen te kunnen beantwoorden. Tankel onderzoekt in dit boek de geschiedenis van Lashkar-e-Taiba, de ontwikkeling van een kleine groep die in de strijd tegen de Sovjetunie in Afghanistan weinig te betekenen had, tot de meest gevreesde organisatie in Kasjmir en een belangrijke speler in de Pakistaanse samenleving. Centraal in dit boek staan de dreiging die Lashkar voor Pakistan, India en het Westen vormt en hoe die dreiging zich ontwikkeld heeft sinds de bloedige nacht van 21 november 2008.

hoe de subcultuur van Amerikaanse gevangenen deze rekruteringsmogelijk maakte. Dunleavy beschrijft hoe Zaben de meest vatbare kandidaten selecteerde en hoe hij zijn werk in het kantoor van de gevangenskapelaan gebruikte als dekmantel voor zijn rekruteringswerkzaamheden. Door zijn onderzoek probeert Dunleavy een handreiking te bieden aan functionarissen bij de politie, de inlichtingendiensten en het gevangeniswezen om te weten wat zij kunnen doen om te voorkomen dat gevangenen zich ontwikkelen tot voedingsbodem voor de groei van de Jihad.

lijkt verwacht dat de aanslagen en de daaropvolgende Amerikaanse invasie van Afghanistan tot een grote toevloed van heilige strijders zou leiden. Maar dit bleek niet het geval. De democratische revoluties die zich tijdens de Arabische Lente op vele plaatsen in het Midden-Oosten voltrokken, laten volgens Gerges zien dat Al-Qaeda een non-entiteit is, die totaal geen invloed heeft op de Arabische politiek. Al-Qaeda is niet veel meer dan een marginale groepering, die versplinterd is in vele facties, 'neutralizing itself more effectively than a Predator drone'.